

**PLA D'ACCESSIBILITAT
DE PALMA**

VOLUM I

1. MEMÒRIA

**PLA D'ACCESSIBILITAT
DE PALMA**

VOLUM I

1. MEMÒRIA

PLA D'ACCESSIBILITAT DE PALMA

ÍNDEX GENERAL DEL PLA

1. MEMÒRIA	VOLUM I
2. NORMATIVA D'ACCESSIBILITAT	VOLUM II
2.1 GUIA DE BONES PRÀCTIQUES	VOLUM II
2.2 MANUAL DE SENYALITZACIÓ	VOLUM II – ANNEX I
3. PLA D'ACTUACIÓ EN L'ESPAI PÚBLIC	VOLUM III
3.0 MEMÒRIA GENERAL VIA PÚBLICA	VOLUM III
3.1 ANÀLISI PER BARRIS.....	VOLUM III
3.2 ESTUDI DE L'ACCESSIBILITAT A LES PLATGES	VOLUM III - ANNEX I
3.3 ESTUDI DELS CAMINS ESCOLARS.....	VOLUM III – ANNEX II
4. PLA D'ACTUACIÓ EN ELS EDIFICIS	VOLUM IV
4.1 PLA D'ACTUACIÓ EN ELS EDIFICIS	VOLUM IV
4.2 ANNEX DE FITXES.....	VOLUM IV – ANNEX I
5. PLA D'ACTUACIÓ EN EL TRANSPORT.....	VOLUM V
5.1 PLA D'ACTUACIÓ EN EL TRANSPORT	VOLUM V
5.2 ANNEX DE FITXES.....	VOLUM V – ANNEX I
6. PLA D'ACTUACIÓ EN LA COMUNICACIÓ	VOLUM VI
6.1 PLA D'ACTUACIÓ EN LA COMUNICACIÓ	VOLUM VI
6.2 ANNEX DE FITXES.....	VOLUM VI – ANNEX I
7. INDICADORS I RESUM DE PRESSUPOSTOS DEL PLA	VOLUM VII
8. PARTICIPACIÓ CIUTADANA: RESULTATS DE L'ENQUESTA	VOLUM VIII

I. MEMÒRIA

SUMARI	PÀG.
1. INTRODUCCIÓ	6
2. OBJECTIUS I BENEFICIARIS DEL PLA	7
2.1 Objectius del Pla	
2.2 Criteris del Pla en l'àmbit de l'espai urbà	
2.3 Criteris del Pla en l'àmbit dels edificis	
2.4 Criteris del Pla en l'àmbit del transport i la mobilitat	
2.5 Criteris del Pla en l'àmbit de la comunicació	
2.6 Beneficiaris del Pla	
3. ESTRUCTURA I CONTINGUTS DEL PLA.....	10
3.1 Espai públic	
3.2 Edificis	
3.3 Transport	
3.4 Comunicació	
4. NORMATIVA D'ACCESSIBILITAT	12
5. RELACIONS AMB ALTRES PLANS O ESTUDIS	13
6. ACTUACIONS REALITZADES O PREVISTES.....	13
7. DESCRIPCIÓ GENERAL DEL MUNICIPI.....	14
7.1 Emplaçament geogràfic	
7.2 Orografia i vegetació	
7.3 Clima	
7.4 Població	
7.5 Economia	
7.6 Història	
7.7 Patrimoni històric	
7.8 Gastronomia	
8. DESENVOLUPAMENT DEL PLA D'ACCESSIBILITAT	20
8.1 Consens de la proposta	
8.2 Proposta d'ordenança o guia de bones pràctiques	
8.3 Gestió del Pla	
8.4 Formació	
8.5 Participació ciutadana	

9. RECURS D'ACCIONS COMPLEMENTÀRIES	23
9.1 Espai públic	
9.2 Equipaments i locals de pública concurrència	
9.3 Transport	
10. VARIS	26
10.1 Equip redactor	
10.2 Eines de redacció del Pla	

I. MEMÒRIA GENERAL DEL PLA

1. INTRODUCCIÓ

Ens trobem davant una societat de canvis constants, amb alteracions molt importants tant per les formes de vida com pel que fa a la composició de la població. En les darreres dècades, la societat europea ha experimentat un canvi demogràfic fonamental, l'índex de natalitat ha decaïgut i l'esperança de vida, afavorida pels avenços tecnològics, ha anat en ascens. D'altra banda, l'arribada d'onades migratòries està contribuint també als canvis en aquestes tendències demogràfiques. Tot això ha comportat una nova manera d'utilitzar l'espai públic i ha suposat per tant, l'aparició de noves necessitats socials.

Els canvis tecnològics, en la mesura en què permeten una major adequació en la solució de les problemàtiques socials, i l'augment de la influència dels mitjans de comunicació, que ha permès l'arribada d'informació a segments de la població fins ara exclosos, ha provocat que els Ajuntaments, conscients d'aquesta situació, abordin el futur preveient que les ciutats han de ser per a Tothom.

Es tracta doncs, d'un propòsit ambiciós i optimista. Es tracta de crear un nou concepte de ciutat:

- Una ciutat ha d'estar adaptada a tots els ciutadans, sense exclusions.
- Una ciutat ha de ser sostenible, en la mesura en què ha de respectar el medi ambient.

En definitiva, ha de ser una ciutat moderna, ha de ser l'àmbit on les persones puguin gaudir de la vida dins d'un entorn saludable, ha de ser una ciutat compromesa amb tots i cadascun de nosaltres, sense barreres arquitectòniques.

Abordar un pla per a Tothom vol dir afrontar el futur, millorant la qualitat de vida dels ciutadans, de tots els ciutadans si bé que els més immediats beneficiats seran les persones que tenen problemes de mobilitat.

Per tant, aquest Pla pretén proposar les intervencions i els criteris necessaris que s'han d'aplicar en els entorns de l'espai públic, l'edificació i el transport, estudiant tant els aspectes espacials com de comunicació que s'hagin de dur a terme per aconseguir aquest objectiu.

2. OBJECTIUS I BENEFICIARIS DEL PLA

Abordar un procés de transformació del municipi, no es pot fer sense tenir una visió de conjunt i sense disposar d'un diagnòstic que determini la situació actual, ja que fer tan sols intervencions aïllades no portarà mai a una solució de futur.

Per tant és necessari programar les intervencions. Saber on s'ha d'actuar, amb quin cost i quin procediment de gestió es pot utilitzar per tal d'optimitzar al màxim les accions municipals.

Així doncs el Pla ha de recollir:

- La diagnosi que estableixi l'estat actual.
- Les accions que l'Ajuntament té previst realitzar en els propers anys.
- Els criteris d'actuació en les obres.
- Les pautes per a dur a terme un correcte sistema de gestió del Pla.
- Les accions immediates.

Amb aquest document l'Ajuntament pot abordar l'objectiu previst amb garantia d'èxit.

2.1 Objectius del Pla:

- Disposar d'un instrument que faci possible la transformació del municipi de cara al futur.
- Disposar d'un programa d'intervencions que faci possible conèixer quines són les intervencions a dur a terme.
- Conèixer el sistema de gestió en cada intervenció per tal d'optimitzar al màxim les inversions municipals.
- Contemplar les necessitats municipals i les capacitats d'inversió per tal que pugui ser assumit per l'Ajuntament.
- Dur-lo a terme.

2.2 Criteris del Pla en l'Àmbit de l'Espai urbà :

- Pel que fa a les intervencions:

- Eixamplament de la vorera per tal de permetre que es puguin creuar una persona que camina i una altra que va en cadira de rodes.
- Transformació en plataforma única d'aquells carrers estrets on el vianant pateix actualment al circular per les voreres.
- Construcció de creuaments per a vianants.
- Reordenació dels elements de mobiliari urbà, de senyalització i comercials, procurant que aquests estiguin sempre ubicats a la banda externa de la vorera i la eliminació també d'aquells elements que siguin inaccessibles, substituint-los per d'altres de disseny correcte quan sigui necessari.

- Pel que fa a la gestió:

- Proposar fer accessibles, d'acord amb els criteris que determina el Pla, totes les obres del Programa d'Actuació Municipal.
- Proposar fer actuacions de manteniment a través de les brigades municipals en totes aquelles intervencions on tan sols és necessari desplaçar o substituir elements.
- Proposar establir convenis amb companyies de serveis en els casos en què resulta necessari soterrar línies elèctriques o telefòniques o bé, quan hagin de passar nous sistemes (fibra òptica).
- Proposar una actuació específica d'accessibilitat en els casos no inclosos en els anteriors apartats.

2.3 Criteris del Pla en l'Àmbit dels Edificis:

- Pel que fa a les intervencions:

- Resoldre l'accés a l'edifici procurant no generar accessos alternatius.
- Resoldre tots els desnivells interns en els recorreguts horitzontals.
- Instal·lar ascensors, per tal de permetre l'accés a les plantes superiors.
- Crear com a mínim un servei higiènic adaptat en cadascun dels edificis (quan siguin d'ús públic).
- Adaptar tant els serveis higiènics d'homes com els de les dones evitant així, la creació d'un tercer sexe.
- Millorar els sistemes de comunicació i d'informació.

- Pel que fa a la gestió:

- Proposar actuar en les obres de nova planta d'acord amb les directrius del Pla.
- Proposar establir convenis amb altres administracions per tal de què adaptin els seus edificis.
- Proposar campanyes de difusió i d'incentius cap els comerciants i serveis turístics per tal de què facin accessibles els locals i instal·lacions.
- Proposar unes actuacions específiques immediates d'acord amb les necessitats de l'Ajuntament i dels habitants.

2.4 Criteris del Pla en l'Àmbit del Transport i la Mobilitat :

- Pel que fa a les intervencions:

- Tenir parades i el seu entorn immediat confortables i adaptats.
- Disposar d'estacions de metro i tren accessibles.
- Proposar qualsevol altra actuació per tal de millorar la mobilitat en el municipi.

- Pel que fa a la gestió:

- Dependrà de les competències municipals en cada tema.

2.5 Criteris del Pla en l'Àmbit de la Comunicació:

Aconseguir que qualsevol persona que tingui problemes sensorials pugui comunicar-se, informar-se i orientar-se en l'espai urbà, en l'edificació i en el transport. De la mateixa manera, aconseguir que disposi dels mitjans necessaris per tal de detectar problemes espacials quan existeixin.

2.6 Beneficiaris del Pla:

És evident que els usuaris de la ciutat són tots els ciutadans. Nens, joves, adults, gent gran, és a dir, persones amb tot tipus de capacitats.

Si es tracta l'accessibilitat com hem explicat, si es planifica la ciutat amb els objectius que hem descrit, tot ciutadà, tot usuari d'aquesta és un beneficiat directe, fins i tot els de les properes generacions.

Per tant, quan analitzem la ciutat, quan establim criteris per a aquesta transformació hem de pensar en joves, infants, adults, gent gran, persones que tenen dificultats a l'hora de caminar, persones que s'han de moure amb l'ajut d'una cadira de rodes, persones amb problemes visuals, persones que tenen problemes auditius, etc.

Totes aquestes persones, és a dir, tots els ciutadans, són els beneficiaris potencials de millorar l'accessibilitat del Municipi, de dissenyar-lo mitjançant un procés de transformació en una Ciutat per a Tothom sota els criteris del Disseny per a Tothom.

3. ESTRUCTURA I CONTINGUTS DEL PLA

El Pla d'accessibilitat s'estructura en quatre grans àmbits:

- Espai públic
- Edificis
- Transport
- Comunicació

3.1 Espai públic

Del municipi de Palma s'han estudiat tots els barris inclosos en els Districtes de:

- Centre
- Ponent
- Nord
- Llevant

I han quedat fora de l'estudi:

- Els barris del Districte de Platja de Palma (no inclosos en l'àmbit del concurs).
- Els Polígons industrials i logístics, tal i com s'especifica en el Plec de prescripcions tècniques.
- El barri de l'Aeroport ja que únicament inclou les instal·lacions de l'aeroport de Son Sant Joan.
- El barri de Son Riera o son Banya, pel seu caràcter conflictiu i de delinqüència.

De la zona estudiada es realitzarà una diagnosi d'accessibilitat, una proposta d'intervenció, un pressupost estimatiu, i es prioritzarà un Pla d'etapes.

3.2 Edificis

El Pla preveu l'estudi d'aquells edificis municipals que l'Ajuntament ha proposat. De cada edifici s'ha realitzat un diagnòstic de l'estat actual, una proposta d'intervenció i un pressupost. Posteriorment s'ha prioritzat un pla d'etapes.

En el cas del municipi de Palma s'han estudiat **88 edificis** de caràcter municipal.

Per a cada edifici estudiat s'annexa una fitxa definint totes les característiques i qualificació general en funció del seu nivell d'accessibilitat.

Els aspectes que s'analitzen en cada edifici són:

- Accés: accés principal, accés secundari, etc.
- Comunicació horitzontal per a cada planta existent
- Comunicació vertical
- Serveis higiènics
- Altres

3.3 Transport

El Pla preveu l'estudi dels elements de transport existents en el municipi de Palma. De cada element de transport existent s'ha realitzat un diagnòstic de l'estat actual, una proposta d'intervenció, un pressupost i s'ha prioritzat un pla d'etapes.

Per a cada element de transport estudiat s'annexa una fitxa resum de totes les característiques i qualificació general en funció del seu nivell d'accessibilitat.

En el cas del municipi de Palma, s'han estudiat:

- Les parades d'autobús incloses en els Districtes de Centre, Ponent, Nord i Llevant. Han quedat fora de l'estudi les parades de transport incloses en el Districte de Platja de Palma.
- L'estació d'autobusos
- Les estacions de metro i les estacions de tren (dins el terme municipal)
- Els aparcaments de gestió municipal

3.4 Comunicació

El Pla preveu l'estudi dels elements de comunicació existents a Palma, dins de cadascun dels àmbits estudiats. De cada element de comunicació existent s'ha realitzat un diagnòstic de l'estat actual de l'accessibilitat.

Per a cada element de comunicació estudiat s'annexa una fitxa resum de totes les característiques i qualificació general en funció del seu nivell d'accessibilitat.

En el cas del municipi de Palma, s'han estudiat:

- L'estat de la comunicació i la informació en els edificis municipals analitzats.
- Els rètols (general) existents en el municipi
- Plànols turístics
- Web municipal

4. NORMATIVA D'ACCESSIBILITAT

Per a la redacció del Pla d'Accessibilitat s'ha tingut en compte la següent legislació i normativa vigents en matèria d'accessibilitat:

- Orden VIV/561/2010, de 1 de Febrero, por el que se desarrolla el documento técnico de condiciones básicas de la accesibilidad y no discriminación para el acceso y utilización de los espacios públicos urbanizados.
- Decret 110/2010, de 15 d'Octubre, pel qual s'aprova el Reglament per a la millora de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques.
- Decret 20/2003, de 28 de Febrer, pel qual s'aprova el Reglament de supressió de barreres arquitectòniques.

També s'han considerat altres normatives com:

- ECA: Concepte Europeu d'Accessibilitat: El ECA és el resultat de la sol·licitud de la Comissió Europea del 1987, que des de llavors ha anat elaborant informació (consultar la pàgina www.eca.lu) com el European manual for an accessible built environment.
- UNE 170001-1 d'accessibilitat global: criteris per a facilitar l'accessibilitat a l'entorn: requisits DALCO.

5. RELACIÓ AMB ALTRES PLANS O ESTUDIS

El Pla té en consideració tots aquells estudis que l'Ajuntament proporcioni a l'equip redactor, ja siguin plans ja desenvolupats o en redacció, dins de cada àmbit del Pla:

- Espai públic: s'han considerat les futures intervencions de potenciació d'eixos cívics del municipi, la futura incorporació de carrils bici, les diferents propostes de futures línies de tramvia a la ciutat, s'han analitzat intervencions en fase de projecte, etc.
- Edificis: s'han realitzat visites a equipaments en obres o en fase d'acabats per tal d'analitzar-ne l'accessibilitat, s'han visitat edificis on s'havien realitzat millores dins el marc del FEIL 2009, etc.
- Transport: no s'ha considerat cap estudi específic de transport.
- Comunicació: s'ha col·laborat en la elaboració de la "guia de platges accessibles" i s'ha revisat el fulletó corresponent.

6. ACTUACIONS REALITZADES O PREVISTES

En primer lloc cal destacar la bona predisposició de l'Administració local per a fer actuacions en l'àmbit de l'accessibilitat com:

- La progressiva transformació en plataforma única del centre històric de Palma.
- La progressiva construcció de rebaixos o guals de vianants en vorera que facilitin el creuament dels carrers a través d'itineraris adaptats.
- La creació d'itineraris adaptats en parcs i jardins.
- La creació de com a mínim una zona de bany adaptada en cada platja del municipi i la elaboració i difusió de la guia de platges accessibles de Palma.
- L'adaptació dels accessos als principals equipaments municipals, la instal·lació d'ascensors i creació de cabines de bany adaptat en els edificis d'àmbit municipal.
- La progressiva incorporació de vehicles de pis baix en les diferents línies d'autobús, la col·locació d'andanes d'embarcament en parades d'autobús que faciliten l'accés i sortida dels usuaris, i la creació de la línia de metro amb totes les estacions adaptades.
- La incorporació de rètols identificatius i de senyalització en les àrees de jocs infantils dels parcs i places públiques.

- La incorporació de sistemes com bucles magnètics en alguns equipaments públics, i la millora de senyalització i la informació en general, existent en els edificis públics.

7. DESCRIPCIÓ GENERAL DEL MUNICIPI

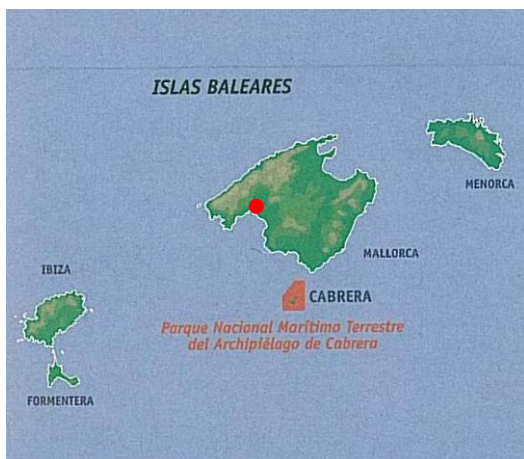
7.1 Emplaçament geogràfic

Palma és la capital de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, situada a l'illa de Mallorca en el mar mediterrani.

El municipi de Palma es troba a l'oest de l'illa de Mallorca, té una superfície de 21.355 hectàrees i limita amb el mediterrani i els termes municipals de Lluçmajor, Algaida, Santa Eugènia, Marratxí, Bunyola, Valldemossa, Esporles, Puigpunyent i Calvià. El nucli de la població es desenvolupa tenint com a centres el port i la riera, que durant gran part de la història fou navegable provocant que es consolidessin nuclis de població a banda i banda.

A la línia de costa de Palma es troben diversos sectors diferents. En a la zona més Oest, vora al municipi de Calvià destaca la presència majoritària de zones portuàries de tot tipus, tot i en menor mesura, zones de platja i roca. Aquesta, tipologia engloba el port principal de Palma i arriba fins a la Catedral o la Seu. A partir d'aquí i continuant cap a l'Est, el major protagonisme és per a la platja, mentre que els únics ports que es troben són essencialment esportius.

Per últim, destacar que també correspon al terme municipal de Palma l'arxipèlag de Cabrera, format per les illes de Cabrera, Conillera, els Estells, l'Imperial, Rodona, Foradada, Plana, Pobra i altres illots menors.

Localització de Palma i Cabrera

Cap al nord-oest el relleu descendeix bruscament cap al mar, mentre que cap al sud-est el descens és lent cap al Pla de Mallorca, a través de les Serralades de Ram, Bauzà, Canyar, Son Bauzà i les Serralades de Na Burguesa, Cans i d'En Merrill, que amb alçades aproximades de 400m dominen el sector occidental de la badia de Palma. El barri de Gènova, per exemple, està a la falda d'aquestes serralades i a cotes que oscil·len entre els 100 i els 140m sobre el nivell del mar.

Pel que fa a la vegetació, en general predomina el bosc mediterrani. Mallorca, al igual que Menorca, tenen una major presència d'alzines sureres, roures, ullastre i olivella, en varietats endèmiques. També cal destacar la flora marítima, amb la presència de la Posidònia oceànica, una planta marina de grans dimensions que forma prats sota el mar i és responsable directe de la qualitat de les aigües.

7.3 Clima

Climàticament, Palma es pot considerar d'un clima temperat mediterrani, la seva temperatura és de 16°C de promig a l'any i la precipitació anual de 410 l/m². Habitualment, els dies acostumen a ser calorosos, arriben a les cotes més altes a l'Agost amb mitges de 31°C, mentre que els dies més baixos són al Gener, al voltant dels 15'1°C. Rarament s'hi ha vist nevar i cada any i plou 51 dies de mitjana.

Paràmetres	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Anual
Temperatures mitjanes, °C	10,3	10,8	12,3	14,5	17,8	21,6	24,7	25,0	22,9	18,7	14,4	11,3	17,0
Pluja, mm	39,4	34,6	37,3	34,7	34,4	19,9	8,2	17,7	51,8	76,5	53,5	54,4	461,6

Font: Worldclimate.com, estació meteorològica de l'aeroport de Son Sant Joan a 4 m d'altitud.

7.4 Població

Les dades de població de Palma extretes de l'Observatori Municipal de la Igualtat de Palma:

DISTRICTE	0 A 15 anys	16 a 40 anys	41 a 64 anys	>= 65 anys	total	POBLACIÓ
CENTRE	3.054,00	11.033,00	7.977,00	3.990,00	26.054,00	26.054,00
PONENT	18.434,00	49.003,00	37.996,00	15.981,00	121.414,00	121.414,00
NORD	13.555,00	36.755,00	28.228,00	13.146,00	91.684,00	91.684,00
LLEVANT	24.274,00	62.571,00	42.170,00	19.524,00	148.539,00	148.539,00
PLATJA DE P.	5.664,00	15.613,00	12.698,00	4.860,00	38.835,00	38.835,00
TOTAL						426.526,00

7.5 Economia

El principal motor de l'economia actualment és el turisme, i fins fa uns mesos la construcció. Relegats a un segon pla queden la indústria i el sector primari. Abans de l'aparició del turisme, l'agricultura era una de les principals fonts de riquesa de les illes gràcies a l'exportació.

Històricament el turisme ja es va iniciar al segle XIX. El 1837 es va inaugurar la primera línia de vaixells a vapor entre Barcelona i Palma. Les descripcions de George Sand (Un hiver à Majorque, 1842), Frédéric Chopin, i l'arxiduc Lluís Salvador (Die Balearen, 1891), van difondre l'atracció per les illes.

Segons cada illa el turisme ha tingut impactes diferents i a Mallorca concretament, el flux turístic ha estat més intens i han rebut turistes principalment alemanys i anglesos (a parts iguals).

7.6 Historia

La ciutat neix oficialment com a fundació romana el 123 a.C. a mans dels general romà Quint Cecili Metel. L'àrea d'aquesta primera ciutat correspon a l'actual barri de l'Almudaina. La ciutat va ser fortificada i es conserva una porta d'aquesta muralla, la del carrer de l'Almudaina.

El període comprès entre els segles V i IX és conegut per la historiografia com un dels segles obscurs. Tot i això, d'aquest període es té documentada l'arribada d'una comunitat jueva a Mallorca, que va romandre a la ciutat al llarg dels períodes successius de la història de la ciutat.

L'any 902 les Illes Balears van ser incorporades a l'emirat omeia de Còrdova, i la ciutat de Palma va passar a dir-se Madina Mayurqa. La ciutat va experimentar un important creixement demogràfic, fet que va provocar el creixement de la ciutat més enllà de les muralles romanes. Per aquest motiu a principis del segle XI es va executar un ambiciós projecte que eixamplà la ciutat i la va encerclar dins una nova muralla. Aquesta nova ciutat correspon al que actualment es coneix com a Ciutat Antiga.

El 1114 es va produir la ràtzia pisanocatalana i es va destruir bona part de la ciutat. Madina Mayurqa es va refer fins que al 1229 les tropes del rei Jaume I van conquerir Mallorca. És a partir del 1229, amb la creació del Regne de Mallorca, quan s'assenten les bases de la societat mallorquina actual: religió, cultura, institucions, costums, llengua, etc. I Madina Mayurqa passa a denominar-se Mallorca.

Durant l'edat mitjana i l'edat moderna la ciutat de Mallorca va créixer lentament dins els seus propis murs.

El 1715 les tropes borbòniques del rei Felip V van entrar a la ciutat, i es va aprovar el Decret de Nova Planta, en virtut del qual desapareixien les institucions civils que des del 1229 havien configurat el Regne de Mallorca. En aquest moment es recupera el nom antic de Palma per a la ciutat de Mallorca.

Durant el període de la guerra del Francès (1804-1814), Mallorca va ser refugi per a molts peninsulars, i malgrat aquest sobtat increment de població Palma va seguir creixent intramurs. Únicament ravals com Santa Catalina o Molinar s'estenien tímidament.

Al 1900 Palma aprova el Pla Calvet d'urbanisme, i a partir d'aquest moment la ciutat creix més enllà dels seus murs defensius. En el 1902 comença l'enderroc de les muralles i la ciutat comença a eixamplar-se.

Cap a la dècada dels anys 50 del segle passat, la indústria turística es desenvolupa amb força i arriba a ser el primer motor econòmic de la illa. A finals dels anys 70 es recupera el sistema democràtic a Espanya i Palma ja és una capital turística immersa en un procés modernitzador i es torna a produir un important creixement urbà que s'ha allargat fins gairebé la primera dècada del segle XXI.

7.7 Patrimoni històric

Del patrimoni històric destaquem:

- Patis de Palma: Els patis dels casals senyoriais de Palma constitueixen l'element més emblemàtic de l'arquitectura civil de la ciutat. Inicialment, cal relacionar-los amb la casa medieval catalana dels segles XIII i XIV amb pervivències de la casa romana i de la casa-pati de tradició islàmica. Entre altres cal destacar els patis de Can Weyler, Can Amorós, Cal Marquès de la Torre o Can Vivot.
- Catedral de Santa Maria: popularment coneguda com "La Seu", està situada a la badia de Palma, al costat del Parc de mar. Té la nau més alta d'Espanya i la segona d'Europa, només superada per la catedral de Beauvais. Té un dels rosetons més grans de l'estil gòtic.
- Castell de Bellver: és l'únic castell medieval rodó d'Espanya i el primer construït a Europa.

- Castell de Sant Carles: és un petit castell d'artilleria situat a l'entrada del port de Palma, construït com a element de defensa. En l'actualitat està dins la base naval de Portopí.
- Banyos àrabs: són un dels pocs vestigis de l'arquitectura musulmana conservats a l'illa. Es tracta d'una sala quadrada amb dotze columnes que suporten una cúpula amb diverses obertures rodones. Aquesta sala estava destinada als banys calents i per això, disposava d'un doble terra amb buits per on circulava l'aigua calenta i el vapor.
- Palau de l'Almudaina: és el Palau Reial de la ciutat i una de les residències de la Família Reial espanyola, gestionada per Patrimoni Nacional.
- Plaça Major: és una de les principals places de Palma. Va ser edificada durant el segle XIX en el terreny ocupat per l'antic convent de Sant Felip Neri.
- Consolat de Mar: està situat al passeig Sagrera, molt a prop del port. Actualment és la seu de la Conselleria de Presidència del Govern de les Illes Balears.
- Poble Espanyol: va ser construït durant els anys 60 per l'arquitecte Fernando Chueca en el barri de Son Espanyolet.
- Llotja: la llotja o "Sa Llotja" es una de les gran obres de l'arquitectura gòtica existents a Mallorca. Es va construir entre els anys 1420 i 1452, i va ser la seu del Col·legi de Mercaders.
- Convent de Sant Francesc: el convent és un conjunt format per l'església, el claustre i altres edificacions. La seva construcció es va iniciar a finals del segle XIII.
- Església de Santa Eulàlia: està situada en el casc antic de la ciutat. L'església consta de tres naus, sent la central la més alta amb dos portes d'accés. En aquest temple va ser coronat rei de Mallorca Jaume II al 1276.
- Palau March: és un palau situat en el centre històric de Palma, al costat de la Seu i l'Almudaina. La seva construcció es va iniciar al 1939 i es va inaugurar l'any 1945. Actualment és un museu d'art que acull la Fundació Bartolomé March.
- Gran Hotel: és una construcció modernista de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner, acabada l'any 1903. Actualment s'ha reconvertit en seu de la Fundació "La Caixa".
- Parlament de les Illes Balears: construït l'any 1848 sobre l'antic emplaçament del convent de les Dominiques per l'arquitecte Antoni Sureda i Villalonga.
- Consell Insular de Mallorca: l'edifici va ser construït per allotjar l'antiga Diputació provincial.

- Casa Consistorial: Cort o Ajuntament, és l'edifici on està ubicada la màxima institució del municipi.
- Fundació Pilar i Joan Miró: fundació cultural dedicada a l'art modern, instal·lada al costat de Son Abrines, la residència del pintor Joan Miró, i inclou dos tallers de treballs, jardins murals i escultures, i un llegat de 6.000 obres de l'artista. El complex integra dos importants edificis, el Taller Sert de Josep Luís Sert, i l'Edifici Moneo de Rafael Moneo.

7.8 Gastronomia

Palma és coneguda per l'excel·lència de les seves ensaïmades, de mides molt variades i que solen emplenar-se de crema, cabell d'àngel, xocolata o sobrassada.

Durant la Setmana Santa també són molt populars les empanades plenes de bledes i panses, tot i que durant la resta de l'any també es solen farcir de pollastre amb pèsols, tonyina o sobrassada. Poden ser fetes de pasta dolça o salada, encara que són més habituals les salades. També són típics els crespells i els robiols, farcits de mató, cabell d'Àngel i mermelada. Juntament amb la coca de verdura, feta de trampó o pebrots vermells; i els cocarolls, que són una espècie d'empanades triangulars de verdura i panses.

Un dels productes tradicionals de les Illes Balears, és la sobrassada, un embotit cru curat, elaborat a partir de carns seleccionades de porc, condimentades amb sal, pebre vermell i pebre negre.

8. DESENVOLUPAMENT DEL PLA D'ACCESSIBILITAT

8.1 Consens de la proposta

Un cop feta i pressupostada, la proposta definida pel Pla d'Accessibilitat ha de ser aprovada pels tècnics i polítics de l'Ajuntament. Es farà una presentació i es discutirà fins que s'arribi al consens.

8.2 Proposta d'Ordenança o Guia de bones pràctiques

Com a resultat del Pla d'Accessibilitat, s'ha elaborat una Guia de bones pràctiques de l'Ajuntament de Palma en els àmbits d'espai públic, edificis i transport, que amb el temps pot esdevenir una Ordenança.

8.3 Gestió del Pla

El Pla està sotmès a variacions, atès que la seva temporalització es programa a uns anys vista. Aquest fet, fa que s'hagi de procedir a refer el programa d'actuacions tant en l'Espai públic com en els edificis municipals i el transport.

Per tant, cal disposar d'un sistema de gestió que contempli:

- En primer lloc, la creació d'un equip o grup de treball. Aquest grup de treball hauria d'estar format per un polític representatiu de l'Ajuntament, tècnics responsables de cada àrea que sigui àmbit d'estudi del Pla, i finalment un tècnic nomenat pel grup de treball que coordini l'execució del Pla. Per tal d'assegurar la participació ciutadana en l'equip, es poden incorporar al grup representants de les associacions de discapacitats o representants dels ciutadans.
En el cas de Palma, durant el procés de redacció del Pla ja s'ha creat un grup de treball o Mesa d'accessibilitat, formada per polítics, tècnics i representants de les associacions, que s'han anat reunint periòdicament.
- Aquest grup de treball convé que d'ara endavant, asseguri el correcte desenvolupament del Pla, justifiqui les possibles variacions en el programa d'execució, asseguri que els recursos destinats al Pla no es destinin a altres actuacions, asseguri la elaboració de informes periòdics sobre la gestió i la planificació del Pla, i s'assegurarà que s'aprofitin les oportunitats de finançament per a la execució del Pla (convenis ONCE – IMSERSO).
- L'equip buscarà els mecanismes necessaris per assegurar que totes les obres que s'executin des del propi Ajuntament estiguin d'acord amb el Pla i siguin accessibles. Una de les maneres d'aconseguir-ho tant per part dels Ajuntaments com amb la participació de promotors públics i privats, seria la incorporació de les certificacions dels projectes i obres.
- Cal integrar en la gestió del Pla, la complicitat entre el sector públic i el privat (canalitzacions elèctriques i de gas, establiments accessibles, etc.).
- Integració de la participació del sector privat en la organització del transport públic.
- Assistència i cooperació d'entitats de rang superior (govern balear, comunitat autònoma, etc.).
- Caldrà tenir en compte les tendències futures de la població.

Cal destacar la necessitat de crear partides pressupostàries específiques relacionades amb la gestió del Pla, comptabilitzades dins el Pressupost total del Pla d'Accessibilitat:

- Una es refereix a la creació d'un òrgan gestor, essent el seu cost comptabilitzat com el 3% del pressupost del Pla.
- L'altra preveu els costos d'honoraris dels projectes i direcció de l'obra que són objecte d'intervenció en el Pla. Aquesta partida s'estima en un 8% del pressupost del Pla.

8.4 Formació

Dins el procés d'elaboració del Pla d'accessibilitat de Palma, s'ha realitzat un Pla de formació destinat a tots els perfils tècnics i polítics que participen en els treballs quotidians de l'Ajuntament. Aquest Pla de formació té per objectiu el desenvolupament del treball de cadascun dels assistents de la manera més correcta dins el marc de l'accessibilitat i el disseny per a tothom.

A continuació resumim l'acció formativa i el públic objectiu a la què va destinada la formació presencial:

Acció formativa	Públic objectiu
1. Curs introductori al disseny per a tothom	Regidors, coordinadors i directors generals
2. Curs introductori al disseny per a tothom	Personal funcionari en general
3. Formació específica per a tècnics: Pla d'accessibilitat i sistemes d'informació geogràfica	Principalment , tècnics de les àrees d'infraestructures, urbanisme i mobilitat
4. Formació específica per a brigades de manteniment	Brigades de manteniment
5. Formació específica per a tècnics de la edificació	Servei d'edificis, tècnics d'estudis i projectes, i tècnics d'urbanisme
6. Formació específica per a Policia municipal	Policia municipal
7. Curs d'accessibilitat i disseny per a tothom en l'àmbit del transport	Conductors de la EMT
8. Formació per a una correcta comunicació escrita	Personal de comunicació, secretaria, serveis administratius, gabinet general tècnic i responsables polítics
9. Formació per a la preparació de documents publicables a internet	Personal de comunicació, secretaria, serveis administratius, gabinet general tècnic i responsables polítics
10. Manteniment de pàgines web accessibles	Informàtics

8.5 Participació ciutadana

Dins el procés d'elaboració del Pla d'accessibilitat de Palma, s'ha dut a terme un procés de participació ciutadana, que entre d'altres accions, inclou la elaboració d'una enquesta a la població, i que pretén:

- Per una banda, detectar quins són aquells aspectes de l'entorn construït que caldrà millorar a futur (a través de l'opinió i suggeriments de la població enquestada).
- Per altra banda, detectar si la ciutadania ha valorat favorablement les intervencions realitzades per part de l'Ajuntament en els últims anys, en matèria d'accessibilitat (a través de l'opinió de la població enquestada).

Els individus objecte d'estudi són:

- Persones residents a Palma sense discapacitats.
- Persones residents a Palma amb qualsevol tipus de discapacitat.
- Turistes o persones que estan temporalment a Palma per altres motius (feina, família, etc.)

9. RECURS D'ACCIONS COMPLEMENTÀRIES

9.1 Espai públic

Tot i que l'objectiu general és aconseguir que el municipi sigui accessible per a tothom al cap d'un nombre determinat d'anys, és aconsellable que la planificació de les intervencions es faci per al termini d'una legislatura.

Els procediments possibles d'intervenció són:

- Integració en el manteniment: això implica analitzar com incloure els aspectes de l'accessibilitat en les operacions de manteniment urbà.
- Integració en nous projectes: revisar els projectes i també les compres (per exemple de mobiliari urbà) que es faran durant la legislatura per tal d'assegurar que les condicions de contractació i control de qualitat integrin els aspectes d'accessibilitat i funcionalitat.

- Integració en projectes d'altres agents socials: és habitual que altres administracions desenvolupin infraestructures en el terme municipal, de la mateixa manera les empreses de serveis fan operacions de manteniment o de noves xarxes i els promotors generen nous espais industrials, comercials o d'habitatge. És necessari negociar amb ells per tal que les seves intervencions millorin l'accessibilitat i controlar que el resultat final s'adeqüi a les necessitats dels habitants del municipi.
- Campanyes de sensibilització i participació ciutadana: alguns dels problemes d'accessibilitat de la ciutat els generen els ciutadans amb accions com l'aparcament damunt les voreres, i per tant, cal realitzar una tasca de conscienciació de les bones pràctiques a seguir.
- Creació d'una partida específica d'accessibilitat en els pressupostos generals: caldrà determinar una partida pressupostària específica que asseguri la realització dels projectes.

9.2 Equipaments i Locals de Pública Concurrència

El grau d'accessibilitat dels equipaments a les ciutats, ja siguin públics o privats, condicionen en gran manera la qualitat de vida dels seus habitants.

Disposar a prop del lloc de residència dels equipaments necessaris per a la vida quotidiana afavoreix l'habitabilitat de les zones urbanes, evitant l'ús d'un transport innecessari i millorant l'autonomia dels segments de població que tenen majors dificultats per a desplaçar-se (gent gran, persones amb mobilitat reduïda, etc.).

Tot seguit s'enumeren alguns criteris d'actuació que pot dur a terme l'administració per tal de crear barris autosuficients, millorant l'accessibilitat dels locals de pública concurrència més necessaris per a la vida quotidiana:

- Adaptació d'aquells locals, el cost de la qual sigui menor.
- Prioritzar l'adaptació dels locals que es trobin propers a les principals xarxes de transport públic.
- Prioritzar l'adaptació de locals propers a itineraris accessibles definits al municipi.

- Prioritzar l'adaptació de tots aquells locals propers a altres locals accessibles que es dediquin a activitats diferents.
- Priorització de l'adaptació dels locals que es dediquin a una mateixa activitat en funció de l'àrea d'influència de territori al què donin servei.

9.3 Transport

Per tal de potenciar la utilització del transport públic és necessari que aquest s'adapti al màxim a les necessitats de tots els usuaris, tant pel que fa a capacitat, com a horaris de servei o de territori cobert.

Perquè el transport sigui accessible, cal que l'usuari el tingui al seu abast, és a dir, que pugui accedir a la parada o estació del transport triat independentment de les seves capacitats.

De la mateixa manera que en l'àmbit d'espai públic, en el transport es recomana que la planificació de les intervencions es faci per a cada legislatura.

Els procediments possibles d'intervenció són:

- Integració en el manteniment: això implica tant analitzar com incloure els aspectes de l'accessibilitat en les operacions de manteniment en col·laboració amb l'empresa explotadora del servei.
- Integració en nous projectes: revisar els projectes i també les compres (per exemple de marquesines i andanes d'embarcament) que es faran durant la legislatura per tal d'assegurar que les condicions de contractació i control de qualitat integrin els aspectes d'accessibilitat i funcionalitat.
- Integració en projectes relacionats amb les xarxes de transport i la mobilitat: es recomana que s'incorporin els criteris definits dins el Pla d'Accessibilitat en tots aquells projectes que tinguin a veure amb el transport col·lectiu.
- Campanyes de sensibilització: alguns dels problemes d'accessibilitat del transport es generen per la manca de sensibilització tant dels usuaris (que ocupen els espais reservats) com dels professionals (mala aproximació dels autobusos a les voreres).
- Creació d'una partida específica d'accessibilitat en els pressupostos generals: caldrà determinar una partida pressupostària específica que assegurï la realització dels projectes o incentivar la creació de convenis de col·laboració amb les empreses explotadores.

10. VARIS

10.1 Equip redactor

L'equip redactor del Pla d'accessibilitat de Palma és l'equip humà de ProAsolutions.

10.2 Eines de redacció del Pla

L'estudi d'accessibilitat que presentem s'ha realitzat amb l'ajut d'una eina informàtica anomenada S.I.G. (Sistema d'informació Geogràfica).

El S.I.G. que s'ha utilitzat en aquest cas és el MapInfo¹, una aplicació que treballa sobre bases de dades geogràfiques i que permet visualitzar i tractar edificis municipals, elements de la via pública, línies de transport, etc., sobre una cartografia del casc urbà.

Totes aquestes dades geogràfiques porten assignades dades tabulars com el grau d'accessibilitat de cadascun dels elements analitzats.

Un cop visualitzada la informació de partida i amb ajut del tractament i consulta de les dades geogràfiques i tabulars, es prioritzen les etapes segons cost i índex d'interès de les zones per on passen aquests itineraris, per tal d'assolir un Pla d'accessibilitat racionalitzat i optimitzat que ofereixi el màxim benefici d'accessibilitat dins el municipi.

En el cas específic de Palma, hem adaptat l'element base de treball, és a dir, el tram, a la informació cedida i amb la què actualment treballa el IMI (Institut Municipal d'Innovació), per tal de facilitar la manipulació i extracció de les dades recollides dins el Pla d'accessibilitat.

¹ MapInfo és una marca registrada de MapInfo Corporation.